

KUUSAMON KAUPUNGIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI AMMATILLISESTA KOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (LUKIO- JA AMMATILLISEN KOULUTUKSEN LUKUVUOSIMAKSUT EU/ETA-VALTIOIDEN ULKOPUOLISILLE JA AMMATILLISEN KOULUTUKSEN TILAUSKOULUTUS)

Lausunnon keskeinen sisältö

Hallituksen tulee selvittää lain toimenpiteiden vaikutukset eri kokosiin kuntiin ja muihin koulutuksen järjestäjiin. Mahdollisiin lukukausimaksuihin liittyvän lainsäädännön tulee olla selkeä ja sen tulee olla tasapuolinen kaikkia opetuksenjärjestäjiä kohtaan.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Kunnat ja kuntayhtymät toimivat pääasiallisina ammatillisen koulutuksen järjestäjinä, joten on perusteltua, että ne voivat järjestää ammatillisen koulutuksen lain mukaista tilauskoulutusta. Tämä hallituksen ehdotus parantaa suomalaisten ja muiden EU/ETA-valtioiden kansalaisten mahdollisuuksia osallistua tiettyyn tarpeeseen tilattuun ammatilliseen koulutukseen, jonka maksajana on koulutuksen tilaaja. Lisäksi ehdotus avaa Suomessa toimiville yrityksille ja muille elinkeinotoimijoille paremmat mahdollisuudet kehittää henkilöstönsä osaamista tilauskoulutuksen avulla. Nykyisin, työllisyyspalvelujen sisältyessä kuntien lakisääteisiin tehtäviin on oletettavaa, että tilauskoulutusten järjestämiseen liittyvä koordinointi tapahtuu rationaalisemmin ja tiedon kulku on jouhevampaa.

Huomioitavaa on myös, että kuntien ja kuntayhtymien tulee toimia pääasiallisina ammatillisen koulutuksen järjestäjinä, koska erityisesti oppivelvollisten koulutukseen liittyy merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä. Kuntien työllispalvelujen hoitovastuun ja vastaavasti ammatillisen koulutuksen järjestämistehtävän välillä on tunnistettavissa monia synergiaetuja.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Lukiokoulutusta koskevassa lainsäädännössä tulisi noudattaa samoja periaatteita kuin ammatillisessa koulutuksessa.

Esimerkkinä ammatillista koulutusta koskeva lisäys, jonka mukaan kunnan tai kuntayhtymän järjestäessä tilauskoulutusta järjestämislupansa puitteissa ei sovelleta, mitä muualla laissa säädetään velvollisuudesta antaa kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitettava toiminta osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi. Tämä selkeyttäisi kuntien osalta tilauskoulutuksen järjestämisen mahdollisuuksia myös lukiokoulutuksessa.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Kuusamon kaupunki toteaa yleisesti, että segregaaation vähentämiseksi ja alueellisen elinvoiman varmistamiseksi Suomessa tarvitaan maksutonta ammatillista koulutusta. Tällä turvataan elinkeinoelämän tarpeiden mukainen koulutetun ja osaavan työvoima riittävyys koko maassa. Lukuvuosimaksut heikentäisivät Suomen mahdollisuuksia kilpailla osaavasta työvoimasta muiden maiden kanssa. Erityisesti sellaisten, joissa ammatillisilta opiskelijoilta ei peritä lukuvuosimaksuja.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Suomessa nuorisoikäluokkien pieneneminen yhdistettynä lakiesityksen mukaiseen EU/ETA-alueen ulkopuolisten opiskelijoiden poistumiseen valtionosuusrahoituksen piiristä heikentää monien pienten kuntien lukiokoulutuksen järjestämismahdollisuuksia. Pienet opiskelijamäärät johtavat yksikkökustannusten nousuun ja rahoituksen samanaikainen väheneminen vaikuttaa koulutuksen saatavuuden vaarantumiseen sekä laadun huonontumiseen ja tästä edelleen johtuvaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon heikentymiseen. Pienemmillä lukioilla on haastavaa järjestää kattavaa ja monipuolista opetustarjontaa. Tällaisella tilanteella voi olla suuri merkitys lukiolaisen suunnitellessa jatko-opintoja. Tästä syystä nuoren lukioksi voi valikoitua jokin muu, kuin oman kotipaikkakunnan lukio.

Valtiovallan tulee ennakoivasti reagoida tuleviin tilanteisiin, ja siksi vaikuttavuusarvioinnin teko ennen lakipäätösten tekemistä on ensiarvoisen tärkeää.

Kuusamon kaupunki toimii lukiokoulutuksen koulutuksenjärjestäjänä. Tähän mennessä lukioon ei ole saapunut Opintopolku -järjestelmän kautta opiskelijoita EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta. Voidaan kuitenkin olettaa, että tulevaisuudessa esimerkiksi urheiluakatemiapalvelujemme edelleen kehittyessä ulkomaisten toisen asteen opiskelijoiden (myös ammatillinen koulutus) osuus tulee Kuusamossa tavalla tai toisella lisääntymään. Kuusamon kaupunki on panostanut urheiluakatemiatoimintojen monipuolisen ja laadukkaan toiminnan kehittämiseen. Ulkomaalaisten urheilijoiden taholta tällaiset panostukset ml. ilmastomuutos tulevat oletettavasti lisäämään Kuusamossa sijaitsevien lumilajien ja muidenkin lajien olympiatason valmennusolosuhteiden ja toimintaympäristön vetovoimaisuutta.

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

On tärkeää, että lainsäädäntö tukee Suomen kilpailukykyä. Ammatillisen koulutuksen rahoitus muuttuu jo vuoden 2026 alussa. Jos uusia muutoksia tulee jo saman vuoden elokuussa, koulutuksen järjestäjien mahdollisuus suunnitella toimintaansa vaikeutuu huomattavasti.

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

Koulutuksen järjestäjien yhdenvertaisen toiminnan toteutumisen kannalta kaikkien alaikäisten opiskelijoiden tulisi kuulua kotikunnasta riippumatta oppivelvollisuuslain soveltamisalaan.

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

Sujuva ja reaaliaikainen tietojen vaihto koulutuksen järjestäjien ja maahanmuuttoviraston välillä on välttämätöntä osapuolten laadukkaan toiminnan varmistamiseksi.

